

ANNU RAVVO

EESTI RAHVA
MUUSEUM

TARTU 2026

SISUKORD / CONTENTS

SISSEJUHATUS	6	
INTRODUCTION	8	
ANUGA VESTELNUD ENE-LIIS SEMPER	11	
ANUGA VESTELNUD AET OLLISAAR	113	
KOLME ELUGA MUUSEUM - ANU RAUD	149	
A MUSEUM WITH THREE LIVES - ANU RAUD	151	
ANUGA VESTELNUD AVE MATSIN	153	
.....	VAIBAD / TAPESTRIES >>	
VÕHIK VAIBA EES - MAI LEVIN	349	
AN AMATEUR IN FRONT OF A TAPESTRY - MAI LEVIN	356	
VAIBALAUJUJA RAUDNA JÕELT - VALDUR MIKITA	365	
TAPESTRY WHISPERER FROM THE RIVER RAUDNA - VALDUR MIKITA	372	
FOTOD / PHOTOS	380	

VAIBAD / TAPESTRIES

MUHU PAAR	158	
METS	160	
TRIIPU-RUUTU	162	
LAANEMETS	164	
ESIEMAD	166	
LUMELAGU	170	
KODUTULED	172	
KAMBER	176	
KÜLV	178	
LINNAÖÖ	182	
KUUSIK	186	
UKS	190	
PÄEV	192	
ÖÖ	194	
AGU	196	
AHJUSOE	200	
SEITSE SUITSU	202	
SILMAD MAAS	206	
KINDAPUUD	208	
NELJAL KÄEL	212	
LAULUD NÜÜD LÄHEVAD	216	
SIDE	220	
PÖÖRIÖÖ	222	
ISE SEISEV	224	
KODA	226	
SINIKIRJA	228	
PIKK JALG	232	
TEERIST	234	
KOLM POEGA	238	
TAEVAREDEL	240	
SILMILINE I	242	
VABADUS	244	
PÕLLUKUMMARDAJAD	246	
LÕOKE	250	
RÕÕMUSÕNUM	252	
MULGID	254	
MERERIİK II	256	
SÕIDUVAIP	258	
ÜLE LAHE	260	
PÜHA VAIM	264	
VAHETUND	266	
KODUAKEN	268	
TAMM	270	
PÕLLUKE	274	
KIRI	276	
TÄISKUU	278	
KOGUJAD	280	
ARMUAEG	284	
KODUVÄRAV	286	
MÄNG	288	
PÜHAKODA	290	
RUKKIRÄÄK	294	
VAPIVAIP	298	
REHI	300	
ISSARISTIKE	304	
TULE ÄÄRES	306	
POLE KODUS	308	
PÕHIVARA	310	
RISTIRAHVAS, RISTIRAHVAS RÕÕMUSTA!	312	
KOSJAKIVI	314	
SUUREM MEIST ON KUKKEKE	316	
TÄHESADU	318	
PÕHJALA	320	
LINNULAUL	322	
ISAMAASTIK	324	
ÜHTSEL SAMMUL. 12 JÜNGRIT	330	
TARTU RAHU	334	
MULGID NEW YORGIS	342	
MINA KÄNNU KUNINGAS	344	
TAEVAVALGUS	346	

SISSEJUHATUS

Selle raamatu koostamise mõte tekkis 2023. aasta suvel, Anu Raua Heimtali mõisa ringtallis aset leidnud suure isikunäituse tuules.

Heimtali-näitus oli meil Anuga juba kolmas suur ühine töö. Esimene kord kohtusime Anu 70 aasta juubeli näitusel Tallinna Kunstihoones, teine kord viis aastat hiljem Tartus, Eesti Rahva Muuseumis. Ja nüüd siis kolmas kord, tähistamaks Anu 80. sünnipäeva.

See oli õnnelik hetk. Kõike oli palju, palju, palju. Vaipu ja vaatajaid. Värve ja värinaid. Ajas välja settivat tarkust, millele keeruline „näppu peale panna“. Sügavat tänutunnet.

Olen korduvalt mõelnud, kuivõrd teistsugune võinuks olla mu maailmapilt, kui Anu mulle 2012. aasta talvel poleks helistanud. Olime lastega parajasti Sri Lankal, oma sealse „onni“ ees džunglirõõme nautimas, kui tuli kõne. Kuuldes, et helistajaks on Anu Raud, ei osanud algul adekvaatselt reageeridagi. Sama ootamatu oli Anu ettepanek kujundada tema järgmise aasta suurt isikunäitust Tallinna Kunstihoones. Ei pidanud ma end eriliseks käsitöönimeseks, saati siis vaibaspetsialistiks.

Lugupidamisest muidugi nõustusin. Troopikast naastes sõitsin Anu kutsel Viljandimaale, Kääriku tallu. Plaani pidama ja näitusematerjalidega tutvuma.

Vaatasime Anuga tundide kaupa Heimtali muuseumisse kogutud saja ja enama aasta vanuseid tekke, kindaid ja sokke. Õhtuti istusime saunas või Kääriku talu elutoas pika söögilaua taga, sekka sõrmitsesime lõngu Anu ateljees ja lappasime vanu kavandeid. Olin lummatud kõigist neist mustritest, värvidest, tekstuuridest. Anu Raua omamütoloogiline ilm voltis end laiali särava ja mitmekihilisena.

Kunstihoones tookordse näituse ülespanekul vaipu mööda saale edasi-tagasi tassides ja nendega tundide ja päevade kaupa silm silma vastu istudes tekkis tunne, et toimub aktiivne dialoog. See polnud küll ratsionaalne inimkeel, pigem kokku- ja lahkukõla nagu muusikas. Selles kõlas põimusid värvid ja motiivid, kujundid ja kompositsioonieleemendid.

Osa vaipu tahtis olla kõrvuti, osa nõudis konkreetset kohta üksikul seinal. Kui praegu toonast kogemust meenutan, siis ongi meeles see järjest valjenev kõla, õigete toonide sobitamine ja liitmine. Tollane näitus oli kui omalaadne sümfoonia, mis sai tehtud kuulmise järgi.

Kombineerisime tookord Anu loomingut ka Heimtali muuseumi kogudest pärinevate autentsete vaipadega. Värskus ja energia, millega need vanakesed üldisesse kõlaruumi sekkusid, oli vaimustav.

Olles kord juba Anu Raua vaipade ja kujundite maailma sisenenud, sai sellest märkamatult osa mu tajuruumist. Paljud motiivid tema loomingus vaimustavad mind oma vastuvaidlematus jõulisuses tänaseni. Olen Anult õppinud lihtsust, vahetu kohalolu rõõmu ja pikema kaare tõmbamise oskust.

Me side Anuga on olnud paljuski intuiitiivne. Nagu kunstnik kunstnikuga. Näitusi kujundades on mind võlunud tema vaipade võime ikka ja uuesti omavahelisi kõlaruume moodustada, üllatades uute toonide ja tähendustega.

Kõigis väljapanekutes on tekkinud ootamatuid kooslusi, otsekui vaipade endi sõlmitud kokkuleppeid. Silmi sulgedes näen kergesti „Kindapuid“ Kunstihoones kõnetamas „Nelja kätt“ ja need omakorda „Kuusikut“.

„Kolme poja“ püksid ripuvad täie enesestmõistetavusega nööri sealsamas.

Või „Esiemad“ ja „Külv“. Ma ei kuule, millest nad Eesti Rahva Muuseumis omavahel kõnelevad, kuid nende dialoog on ilmne.

Üle neljakümne viie aasta pikkuse silla peavad Heimtali ringtallis kahekõnet „Laanemets“ ja „Mulgid New Yorgis“. Üle kahekümne kolme aasta „Ahjusoe“ ja „Triipu-ruutu“.

Ja nii edasi, ja nii edasi.

Osa Anu vaipu on suured üksiklased. Kolmel korral otsisin võimalust liita mõne vestlusega „Tamm“. Asjata – tema tahtis ja tahab olla omaette, nõudes ümberringi veel täiendavat vaba ruumi. Samasse kategooriasse tundub kuuluvat ka „Koda“. Ja üsna hiljutine „Tartu rahu“.

Raamatusse said vaibad, tõsi küll, mitte kooskõlade, vaid valmimisaastate järjekorras.

Ene-Liis Semper

INTRODUCTION

The idea for compiling this book was born in the summer of 2023, in the wake of Anu Raud's large solo exhibition that took place in the stables of the Heimtali Manor.

The Heimtali exhibition was my third major project together with Anu. The first time we met was at Anu's 70th birthday jubilee exhibition in the Tallinn Art Hall, the second time five years later in Tartu at the Estonian National Museum. And now the third time, to celebrate Anu's 80th birthday.

It was a happy moment. There was a lot of everything. Tapestries and spectators. Colours and vibrations. It brought out wisdom that is difficult to "put your finger on". A deep sense of gratitude.

I have often thought about how different my world view might have been if Anu hadn't called me in the winter of 2012. We were in Sri Lanka with the children, enjoying the jungle in front of our "hut", when the call came. Hearing that the caller was Anu Raud, I didn't know how to respond adequately at first. Anu's proposal to design her large solo exhibition at the Tallinn Art Hall next year was equally unexpected. I didn't consider myself a crafts person, let alone a tapestry specialist.

Of course I accepted out of courtesy. When I returned from the tropics, I travelled to Viljandi County, to the farm in Kääriku, at Anu's invitation. To make plans and get acquainted with the exhibition materials.

Anu and I spent hours looking at the hundred-and-more-year-old rugs, gloves, and socks collected in the Heimtali Museum. In the evenings, we sat in the sauna or at the long dining table in the living room of the Kääriku farm, and in between we caressed the yarns in Anu's studio and flipped through old designs. I was fascinated by all these patterns, colours, and textures. Anu Raud's personal mythological atmosphere unfolded itself in a bright and multi-layered way.

When I was setting up the exhibition in the Art Hall, carrying the tapestries back and forth through the halls and sitting face to face with them for hours and days, I got the feeling that there was an active dialogue taking place. It was not a rational human language, but rather a harmony of coming together and going apart, like in music. Colours and motifs, shapes and compositional elements intertwined in this sound.

Some of the tapestries wanted to be next to each other, some demanded a specific place on a separate wall. When I recall the experience now, I remember the sound getting louder and louder

through the matching and merging of the right tones. The exhibition at that time was like a symphony, compiled by ear.

We combined Anu's work with older rugs from the Heimtali Museum collections. The freshness and energy with which these old ones intervened in the overall sound space was enchanting.

Having once entered the world of Anu Raud's tapestries and images, it imperceptibly became part of my own perceptual space. Many motifs in her work still fascinate me with their undeniable power to this day. From Anu, I have learned simplicity, the joy of immediate presence and the ability to draw a longer arc.

Our connection with Anu has been intuitive in many ways. An artist meeting an artist. When designing exhibitions, I have been fascinated by the ability of her tapestries to create harmonies between each other over and over again, surprising me with new tones and meanings.

In all the exhibitions, unexpected combinations have emerged, as if agreements made by the tapestries themselves. When I close my eyes, I can easily see the *Glove Trees* in the Art Hall speaking to the *Four Hands* and they in turn to the *Fir Grove*.

The trousers of *The Three Sons* hang on a line right there, which is self-evident.

Or *Foremothers* and *Sowing*. I can't hear what they are talking about in the Estonian National Museum, but their dialogue is obvious.

For over forty-five years, *The Deep Wood* and *Mulks in New York* have been having a dialogue in the circular stable of Heimtali. For over twenty-three years, *Brick Stove Warmth* and *Stripes and Squares*.

And so on, and so on.

Some of Anu's tapestries are loners. Three times I looked for an opportunity to include *The Oak* in some conversation. But it was in vain: she wanted and wants to be alone, demanding additional free space around her. *Nordic Night* also seems to belong to the same category. And the fairly recent *Tartu Peace Treaty*.

The tapestries were included in the book, admittedly, not in order of harmony, but in order of their completion.

Ene-Liis Semper

KODU

K: Räägi mulle Kääriku talust. Kas need hooned siin hoovi peal on kõik algupärased? See ait on hiljem ehitatud, eks?

V: On jah, aga täpselt sama koha peal oli enne hobusetall.

K: Aa, selge.

V: Meil oli metsamurdu ja tegimegi oma metsa palkidest selle vana talli kohale aida. Kuna mul olid siis juba üliõpilased, siis on aidal ka kaks akent.

See ei ole eriti tavaline, et aidal aknad on, aga üliõpilaste aidal olid need aknad päris head, sest selles aidas on ka söödud-joodud, magatud, selles suhtes niisugune elamise-olemise lisa. Suveks vähemalt.

See siin kõrval on maakivist laut, ja see laia uksega siin vahel oli minu arust vanaisa juurde ehitatud. Seda kutsuti kõlguseks, lihtsalt heinte hoidmiseks ja panipaigaks, see on selline uuem osa siis.

Kui mina laps olin, mäletan, et selle maakivist lauda otsas oli väike sigala. See oli laudkatusega pikendus sellele kiviosale.

K: Aga elumaja, või nagu sa ütled, moonakamaja, ei ole muudetud?

V: Ei, see on olnud kogu aeg niisugune, kolme välisuksega.

K: Kas kolm perekonda elasid ühes samas majas?

V: Jah, seda see mõisamoonakate maja tähendas. Nagu ridaelamu, kolm elamist reas.

K: Igal perel oli üks tuba?

V: Igal perel oli üks tuba ja majas oli kokku kolm peret, eks ju. Kui meie siia tulime, siis elas keskmises toas miilits oma naisega, naine oli tal õpetaja. Neil oli veel privileeg kasutada lisaks seda minu praegust ateljeetuba.

Ühel pool neid elas üks teine õpetaja oma õega, kes oli pioneerijuht. Ja teisel pool oli meie pere käes see väikene kamber, kus praegu on mu magamistuba. Igal perel oli oma välisuks, vaheuksi tollal ei olnudki.

Aga juba siis kasvas siin see ilus vana õunapuu. See on 150aastane vähemalt.

K: See on küll uhke.

V: Sellest on omal ajal osa ära saetud, aga isa ütles, et juba siis, kui tema laps oli, oli see puu samasugune. Õisi täis ja vilju täis. Viljad on mõrkjad, aga kui sa võtad vaevaks sellest mingit marmelaadi või moosi teha, on see ülihea.

Ja õunapuu kõrval oli kooguga kaev.

Praegu on, eks ole, pumbaga, aga siis oli kooguga. Kui see kuusehekk sai siia maja juurde istutatud, olin ma 12aastane. Mäletan, et oli hästi põuane suvi ja ma vedasin kuuseistikutele vett. Kaelkookudega vedasin siit kaevust vett ja kastsin neid kuusetaimi.

Nüüd on ta juba vanakene, see hekk.

K: Aga see suur uhke elupuu, mis keset hoovi on, see on vist ka tohutu vana, ta ei saaks muidu nii suur olla.

V: Ta on, ma mõtlen, enam-vähem võibolla niisama vana kui see kuusehekk. Mina olen praegu 80 ja siis olin 12, arvesta ise. Aga nii lai ja suur on see elupuu sellepärast, et seal on keskel üks emapuu, mis on kavalalt paljunenud, nii nagu karusmarjapõõsad paljunevad. Et kui oks nõjatub küünarnukiga vastu maad, siis tulevad ...

K: Juured alla?

V: Jah. Siis lapsed tantsivad ümber ema ja sellepärast ta ongi nii suur.

K: Lapsed tantsivad ümber ema? Küll on ilusti öeldud.

V: Täpselt nii ongi. Ja selle vana õunapuu kõrval, see tsemendist asi siin kaevu juures, siin oli väikene kaevuputka, piimajahutusputka. Tsemendist ossa valati külma kaevuvett ja pandi lüpstud piim sinna sisse.

K: Aga kas saun on ka samast ajast?

V: Ei, saun ei ole. Mina väga tahtsin sauna. Juba isa ajal, kui külalised käisid, siis ikka küsisid, et kas teil sauna ei olegi? Aga isa ei olnud sugugi niisugune korraldaja või ehitaja mees, tema keeras selle sihukeseks kirjanikunaljaks, et jaa-jaa, meil on küll mõte saun ehitada, aga seni me veel kogume mustust, et küll me hakkame varsti ehitama, seda ma mäletan.

Kuskil iseseisvuse algul ma lõpuks tekitasin selle sauna siia. Anu Kotli, minu hea sõber, tegi

projekti, nii et see saun on enam-vähem meie iseseisvuse vanune.

K: Aga kas see tiik oli ka enne siin või see on tehtud koos saunaga?

V: Võib-olla oli siin kunagi olnud tiik, see oli niisugune madal ja soine koht, kõiksugu kalmused ja vesikasvud kasvasid seal juba. Nagu loodud tiigiks.

Selle minu ehitatud sauna koha peal oli olnud ka saun enne, aga suurem natukene. Tõenäoliselt selline saun, kus elati.

Nagu oli, et kui pererahvas läks sauna, siis saunik kolis oma voodi nii kauaks välja. Kui rahvas käis saunas ära ja suur kuumus jälle välja läks, siis elas edasi. Kui kaevasime seda vundamenti siin välja, siis vaatasin, mismoodi see on olnud.

Aga sauna taga metsas olid ühed müstilised koopad. Mõtled algul, kas mingid pommiaugud või mis augud, aga siis isa rääkis, oh ei, vaat need moonapered olid ju nii suured, et kõigil oli palju lapsi, tegelikult neil oli igaühel üks tuba, üks sahver, üks kelder, üks köök. Ja sinna väiksesse keldrisse kuidagiviisi ei mahtunud need talvevarud ära. Nii olid neil siia liivase metsa alla tehtud, ütleme, juurviljakoopad. Vastu kevadet võeti need koopad lahti ja söödi sealt oma kaalikaid ja kartuleid ja mis asju sinna oli siis pandud.

Ja ega igal moonakal hobust ei olnud. Hobust peeti tõenäoliselt kamba peale. Kihnus on vahel siiamaani näiteks, et neli talu peavad ühte hobust ja siis jagavad nii kasutamist kui ka söötmist-jootmist, hooldamist.

K: Oot, aga mis maja see siin veel on?

V: See või?

K: Jah.

V: See on hästi huvitav maja. Selle vanaisa ehitas ja see on ait-viljakuivati.

Siin, selle kivist vundamendi kohal olid restid, sinna restide peale pandi vili ja all olid kuumad torud. Ja lapsena oli üks väga hea töö seda kuuma vilja paljajalu segada siin.

K: Aa. Kas neid torusid köeti siis kuidagi?

V: Nojah.

K: Seal oli ahi, jah?

V: Jah. Seal üleval on üks auk ja sealt august valati kottidest see vili siia restide peale. Et niimoodi oli. Ja siit sa võid vaadata, seal on teine auk, sealt jälle läks see, vot seal on seinapeal ...

K: Jah, jah.

V: ... kohe aita. Ja aidast salvedesse. Hästi vahvalt välja mõeldud.

KUNST

K: Vanemad olid sul kirjandusinimesed. Kuidas sa ise kunstnikuks hakkasid?

V: Esimene asi, mis ema-isa peale abiellumist ostsid, oli üks Endel Kõksi maal. Nad hindasid väga kunsti ja käisid ka kunstnikega läbi. Meid endid on samuti joonistatud ja maalitud, nii ema, isa kui mind. Näiteks Paul Liivak, Olev Soans, Aino Bach, Leili Muuga. Ja Adamson-Eric, kes joonistas mind, kui ma väike laps olin. Aga ma isegi ei tea, kus see pilt on.

Ema lõpetas Elfriede Vendeli erahumanitaarkooli ja meenutas alati, kuidas Adamson-Eric tegi oma näituse Tallinna Kunstihoones. Ja rääkis, kui õnnelik ta oli, et sai seda näha. Sest Adamson-Eric oli jõukas mees ja näitusel piletiraha ei küsitud. Oli nii tänulik, et elab sellise kunstnikuga samas kohas ja samal ajal, nii et saab seda kõike kogeda.

Ema rääkis veel, et ta ise ei osanud joonistada, aga katsus koolis alati sellise pinginaabri leida, kes joonistas või tegi midagi sellist. Ja tal oli jube hea meel, et mina Kunstiakadeemiasse läksin.

Emal endal oli ka hea vaist, näiteks kui ma tegin mingit tööjoonist ja oli oht, et mingi koht läheb tuimemaks kätte, siis oli alati nii, et ema, kuule, vaata seda kohta. Tal oli nagu silma endal ka.

Nii et mu vanemate suur kunstilembus oli üks põhjus. Aga teine põhjus, et ma Kunstiakadeemiasse sattusin, oli veel ühe inimese teene.

Meie lähedal Maasika tänaval elas see kuulus perekond Maasik. Meie elasime Vaarika tänaval, paar maja vahet.

Peres olid õed Aet Maasik ja Maasike Maasik. Ja pereema Olga Maasik oli ruumikujundaja, ka lõpetanud kunstitööstuskooli. Tal oli väga tugev esteetiline vaist.

Ja varases eas pani Olga muudkui oma lapsi maalima. Seadeldise või lilled pani ette ja eks siis mina ka läksin ja maalisin. Lõpuks Olga tuli ütlema minu emale, et kuule, vaata, sellel sinu Anul on silma. Nii ma läksingi ettevalmistuskursustele ja Kunstiakadeemiasse. Esimene aasta astusin maali ja ei saanud sisse, sest ma läksin närvi ja nii palju kustutasin, et ühel mehel tuli pea sisse auk. Maalid olid mul enne kõik viied, aga siis sain kahe selle joonistamise.

K: Sa ei saanudki esimesel katsel sisse?

V: Ei, esimene kord kukkusin läbi selle auguga mehe pärast.

Ema viis mind siis lohutusreisile Krimmi. Ja vahepealse aasta kogu aeg tegin visandeid, joonistasin, harjutasin. Maalisin. Ise kodus harjutasin. Järgmisel korral sain hästi sisse, aga siis ma läksin juba tekstiili. Ja muidugi mu suurim õnn oli see, et tekstiil ja pärand sobivad jube hästi kokku.

K: Kas kirg pärandi vastu tekkis koolis või oli see sul juba varem?

V: Kuskilt väga sügavalt on mul rahvakunstihuvi olnud täitsa lapsest peale.

Ma mäletan vanu talusid, kus me käisime – milline oli saun või mis seinal rippus. Ja mul oli Võrumaalt pärit lapsehoidja, kellel oli üks väike vana etnograafilise teki tükike. Ma nii mäletan, kui väga see mulle meeldis.

TEENIJA

V: Selles suhtes oli mu isa ja ema vahel vahe, et ema oli ohvitseri perekonnast, kus haridust väga väärtustati, parimad koolid ja kõik niimoodi lapsest peale.

Isa tuli siit sellest talust ja eriti võhma tal ei olnud. Haprakene linnuluine luuletaja, kellel oli talus raske hakkama saada. Eks ta püüdeski siit ära sellepärast, et siin olid kogu aeg põlluküundmine ja heinategu, mis talle üle jõu käisid.

Aga ema tausta tõttu räägiti minu lapsepõlves sageli sellest, milline on hea teenija.

K: Kas teil oli ka teenija?

V: Jah, meil oli koduabiline. Tol ajal ei öeldud seda sõna teenija, nii nagu praegugi sõnadega on, et ükskõik, kas sa mediteerid või teed midagi muud vaimset, keegi ei julge öelda, ma palvetan. Aga *teenija* või *teenimine* sõnadena on minu jaoks väga ilusa tähendusega.

Koledad sõnad on *teenindaja* või *teenus* või *teenuse osutamine*.

Meie pere koduabiline oli enne Võrumaal olnud Kioma mõisas toatüdruk.

See tähendas, et ta oli eriti osav: ta oskas väga paljusid asju teha. Kududa, heegeldada, kõiki suppe, praade, kastmeid, verivorsti, verikäkki, sülti – no kõike-kõike oskas teha.

Ja ma olen selles suhtes, vähemalt tagantjärei hakanud mõtlema, et minu jaoks ongi kõige parem inimene hea teenija. Tähendab, teenimine kui mõiste laiemas tähenduses, et sa teenid oma elukutsega kedagi või midagi. Minu jaoks kõige ilusam töö tegemise vorm ongi teenimine.

Ema on tihti öelnud, et tänu nendele abilistele sai tema oma armastatud tööd teha. Et kõik need perenaised, kes meil on olnud vähemat või pikemat aega, on need, kellele ta on eluaeg tänu võlgu. Ta sai teha oma tõlkimist ja lugemist ainult tänu nendele. Tal olid, eks ju, ka lapsed ja keeruline mees, ilma abita ta poleks saanud midagi teha. Ja alati tuli kõike seda hingestatult ja hoolega teha, et sisuliselt aidata.

Nii et teenimine on minu jaoks ilus sõna. On ikkagi patsient ja sõber ja inimene, keda sa aidad, mitte klient ja teenusepakkuja. See on päris ropp kohe. Ja see sõna on nii tugevalt juurdunud juba, sellest on väga raske lahti saada.

ÕPETAJAD

K: Su olulisemad õpetajad olid Mari Adamson ja Leila Pärtelpoeg. Kas sa saaksid neid kirjeldada, mis tüüpi isiksused nad olid?

V: Mari oli hästi intensiivne, särtsu täis. Ja tohutult armastas rahvakunsti.

Tema isiksuse juurde kuulus muidugi ka Adamson-Eric, Mari mees, kes samuti oma loomingus mängis rahvakunsti motiividega. Lausa virtuoosselt, kõik need kaheksakannad

ja leekmotiivid, ristid-tärnid ja muud kujundid muudkui heljusid ja hõljusid tema käes. Iga kord isemoodi ja ise värviga. Ühesõnaga, see oli hästi suur lisaboonus Mari õpetusele. Ja kui ma vahel näitasin enda kavandeid, siis Adamson-Eric arvas, et sellest siin võiks tore vaip tulla. Näiteks üks tibatilluke kavand, millest nüüd tuli see põrandavaip, mis näitusel oli.

K: „Küps“.

V: Jah. Aga see oli nii palju aega tagasi, tohutult kaua, rohkem kui 60 aastat tagasi.

K: No ma ütleks, et väga punk. Kogu see 60ndate jõud, mis sul nendes väikestes kavandites oli, tuleks suunata suurtesse vaipadesse.

V: Juba õpingute alguses kutsus Mari mind vahel enda juurde. Seal olid siis kõik need Adamson-Ericu maalitud puhvetkapid ja lauad, hästi palju kunsti, hästi palju kujundeid ja suur raamatukogu. Maril oli palju raamatuid rahvakunstist, ta isegi laenas neid mulle vahel.

K: Kus nad elasid?

V: Tehnika tänaval. See maja oleks võinud jääda kortermuuseumiks, aga pärijate tahtel müüdi ära.

K: Neil oli suur korter, ühesõnaga?

V: Mitte väga. Nende kodu tundus selles suhtes suur, et see oli nii rikkalik.

Seina peal oli see Kristjan Raua sõejoonistus „Talutuba“, tead, kus on kuue ruuduga aken ja voodi. See oli imeilus pilt, ma alati vaatasin seda. Mari Adamson oli ju Kristjan Raua kaasaegne, tundis ja teadis teda. Ja muidugi oli igasuguseid muid väga huvitavaid pilte ja Adamson-Ericu enda pilte. See kodu oli kuhjaga täis sedasorti rikkust. Aga tube oli seal ainult kolm.

K: Aga Leila Pärtelpoeg?

V: Leila oli teine õppejõud, kes kutsus mind oma koju. Seegi kodu oli väga huvitav, niisugune

kaasaegne, teistmoodi. Ta ise oli ka teistmoodi, väga ekstravagantne isiksus.

No näiteks nad elasid seal Kloostrimetsas ja Leila oli nii hea suusataja, et läks pühapäeval suusamäele, Kihnu kõrt seljas ja kihutas kõrdi lehvides mäest alla.

Kõik inimesed vaatasid. Praegu ei oleks sellest ehk midagi, aga omas ajas tegi Leila tihti midagi, mis stereotüüpse käitumisega üldse kokku ei läinud.

Ja mäletan, kui me käisime temaga Kloostrimetsas jalutamas õhtul ja kuidas ta õpetas oma lapsi tere ütleva. Seal oli palju telefoniposte ja lapsed pidid igale telefonipostile tere ütleva. Ühesõnaga, kuidagi teistmoodi ajas Leila neid asju. Tõeline teisitimõtleja, nii et vahel tavainimene ehmatas suu lahti.

K: Ja ta oli su diplomitöö juhendaja?

V: Jah, diplomitööd ette valmistades käisime Leilaga jalgsi mööda Muhu külasid. Kusagile jäime ööbima, magasime ühes väikses voodis, nii et kõrvuti ühe pea ja teise jalad. Ja muudkui vaatasime neid Muhu asju, see oli tohutu huvitav aeg minu jaoks.

